

Expunere de motive

„Având în vedere condamnarea explicită, categorică și neechivocă a sistemului comunist din România, de la înființarea sa, pe bază de dictat, în anii 1944-1947 și până la prăbușire, în decembrie 1989, dar și Rezoluția nr. 1096/1996 a Adunării Parlamentare al Consiliului Europei privind măsurile de lichidare a moștenirii fostelor regimuri totalitare susținem declararea comunei Sepreuş localitate-martir a luptei anticomuniste întru-cât acesta are meritul de a fi prima localitate care s-a revoltat, fățiș și plenar, împotriva comunismului.” Acest text este un citat dintr-un document similar și anume o expunere de motive care a stat la baza adoptării unei legi în ambele camere ale Parlamentului României. Trebuie să spunem că această întâietate practic înseamnă trei zile diferență. În Sepreuş localnicii s-au opus pe data de 31 iulie 1949 iar comunitatea pentru care propunem aceeași calitate de "localitate martir a luptei anticomuniste", având în vedere aceleași argumente, și anume satul Bicaci, din județul Bihor sa opus regimului comunist pe data de 2 august în același an 1949.

„În general cauzele acestor revolte țărănești au fost legate de sistemul cotelor sau prelevările forțate de cereale introduse în România în 1946. În 1949 se instituie o nouă măsură cu care țăranii nu erau obișnuiți: obligativitatea treieratului la arie. Scopul era de a putea fi supravegheată recoltarea cerealelor și preluarea cantităților stabilite de către stat. Cantitățile erau atât de mari încât țăranii practic nu rămâneau decât cu partea cea mai inconsistentă a producției. În fața acestor stări de fapt au apărut proteste pașnice ale țăranilor în faza inițială, petiții, nemulțumiri, care nu au luat o formă violentă, dar autoritățile erau decise să aplice măsurile luate la nivel central și, din aproape în aproape, avea să se ajungă în iulie 1949 la radicalizarea țăranimii din Arad și Bihor” afirmă autorii propunerii de lege Sepreuş, colegii deputați din județul Arad, dorind să atragă atenția asupra sistemului inuman ce a dus la aceste revolte de răsunet în ambele județe, cunoscând și recunoscând ca de altfel toți istoricii interesați de temă, amploarea mișcărilor și ulterior a terorii îndurate de cei din județul Bihor, din Bicaci.

În anul 1949 la recolta cerealelor, oamenii din Bicaci, erau foarte nemulțumiți de cota înaltă pe care trebuiau să o predea autorităților. Localnicii, indiferent de naționalitate, română sau maghiară au hotărât că se vor împotrivi acestei nedreptăți. Reprezentantul raional oficial al statului din Salonta, un anumit Filipaş a venit în data de 2 august în satul Bicaci spre a supraveghea munca secerişului. Localnicii au alarmat sătenii prin bătaia clopotelor, cetățenii Bejan Petru și Turcuț Petru au umblat din casă în casă spre a solicita ca oamenii să se adune pentru a-și spune nemulțumirea și pentru a se împotrivi acestei poveri inumane. Insensibilul reprezentant al autorității comuniste în prima fază a intrat în conflict verbal cu cei prezenți și a răspuns cu aroganță mamelor care solicitau hrană pentru copii spunându-le: "mâncăți pământ și pădurețe". Această atitudine a făcut ca mulțimea să-și piardă cumpătul. După un conflict fizic, în care localnicii s-au îndreptat împotriva oficialităților, autoritățile au solicitat întăriri din partea instituțiilor de represiune care au intervenit în forță.

După ce au fost toți oamenii adunați în mijlocul satului în curtea primăriei și caselor învecinate, Turcuț Petru a fost împuşcat pe stradă, iar după ce Bejan Petru a fost dus la Salonta și anchetat, a fost și el împuşcat tot în satul Bicaci, pentru a pune frica pe "răzvrătiți". Pe lângă cei doi cetățeni de etnie română au fost împuşcați doi cetățeni de etnie maghiară. Bucskó István venea în sat de pe câmp ajutându-și vecinul care aducea fânul acasă, iar în momentul în care a ajuns în fața casei și a coborât de pe căruță, a fost împuşcat. Pentru a-i înfrica pe localnici și mai mult, forțele de represiune au intervenit inuman și asupra preotului romano-catolic Iványi György. Acesta a fost ținut în pivniță cu ceilalți săteni, anchetat și ulterior a fost scos și împuşcat

lângă fântâna de pe pășunea satului. Autoritățile l-au lăsat așa zăcând zile în șir, abia după 3 zile trupul acestuia a putut fi înmormântat de către enoriași.

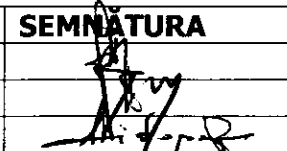
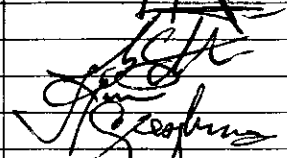
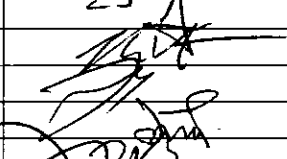
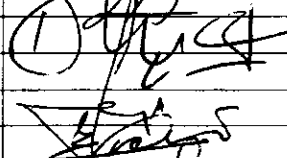
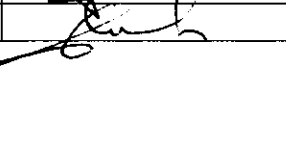

După terminarea anchetelor autoritățile au luat decizia de a deporta zeci de oameni, mai precis 15 familii de români și maghiari menținând astfel spiritul de teroare asupra localității. Aceste familii au fost ale lui: Bejan Gheorghe, Bejan Petru, Bejan Ștefan, Foica Gheorghe, Kuzsma Ferenc, Kuzsma József, Pristaș Elisabeta (soția lui Bejan Petru, împușcat), Szmola Emerencia (sora preotului romano-catolic, împușcat), Szenkó Mihály, Stefanko Ferenc, Turcuț Ana, Turcuț Mihai, Varga György sen., Varga György jun., Varga István, Varga József care au fost transportați în Regiunea Constanța la Peceneaga, mai târziu o parte în localitatea Basarabi și o altă parte într-un sat din comuna Ovidiu.

„Evenimentele tragice petrecute în vara anului 1949 în satele din Bihor și Arad reprezintă o parte integrantă a procesului de instaurare a regimului comunist în România, în cadrul căruia colectivizarea a reprezentat o etapă importantă. Colectivizarea a fost drama satului românesc și de-abia în anii din urmă au început să fie înțelese adevăratele coordonate ale dezastrului din anii comunismului, în acest context, acordarea titlului de „localitate-martir” comunei Șepreuş reprezintă o recunoaștere a eroismului manifestat de locuitorii acesteia și un omagiu adus memoriei celor căzuți în lupta împotriva comunismului.” afirmau colegii deputați în expunerea lor de motive ce a primit susținerea în plen a tuturor partidelor politice și avizul favorabil al Guvernului României. Consider la fel de adevărate aceste cuvinte și pentru satul Bicaciu, județul Bihor, cele două evenimente petrecându-se practic în aceeași perioadă cu 2-3 zile diferență, ambele având ca rezultat, din păcate, oameni împușcați, executați, respectiv familii întregi deportate.

Titlul de „localitate-martir” satului Bicaci, județul Bihor chiar dacă nu va schimba realitatea istorică cu urmări tragice, reprezintă o recunoaștere a eroismului manifestat de locuitorii acesteia și un omagiu adus memoriei celor căzuți în lupta împotriva comunismului.

Având în vedere cele de mai sus propunem adoptarea acestei inițiative legislative:

Inițiatori:

INIȚIATOR	PARTIDUL	SEMNATURA
SZABÓ ÖDÖN	UDMR	
CHRISTIAN TUD	PSD	
ZISOPOL DRAGOS	MIHO	
Nraescu Marian	PSD	
GEORGE SULTARU	PNL	
IOAN CUPSA	PNL	
COSTIA GHEORGHE	PNL	
Marta Adrian	UDMR	
MARTON ARPAD	UDMR	
BOGDAN GHEORGHE	PSD	
CSEKE ATTILA	UDMR	
MOLDOVAN IOSIF	UDMR	
KERESKE'NYI BAROR	UDMR	
BONIA ISTVAN	UDMR	
Fajev Jozsef Ocher	UDMR	
ERABI-BOLOCEKI ISTVAN	UDMR	
ROMAN ROXY IORIN	PSD	